

VAN WILDE TOT TAMME OESTERS

In de geschiedenis van de mens komt men steeds weer de oester als lekkernij tegen. Bij de Romeinen was de oester al een geliefd gerecht, dat dikwijls bij feestmaaltijden werd geserveerd. Volgens Plinius heeft weliswaar Sergius Orata oesterbedden aangelegd, maar in hoofdzaak werden oesters toch 'in het wild' gevist.

Vooraf voor de Europese kusten van de Noordzee en de Atlantische Oceaan bevonden zich enorme oesterbedden, bevolkt door *Ostrea edulis* L. Men sprak toen wel over één groot oesterbed, zich uitstreckende van Denemarken tot Spanje. Daar werden ook wel steeds oesters gevist, maar de grote oestervangst kwam toch pas op gang aan het einde van 18e eeuw en het begin van de 19e eeuw. Vooral de Engelsen legden zich op deze vangsten toe.

Naar mate de vangstmethoden zich ontwikkelden namen de aantallen geviste oesters toe. Tenslotte werden enorme hoeveelheden oesters voor consumptiedoeleinden gevangen. Op de Londense vismarkt, Billingsgate, werden in 1864 ongeveer 500.000.000 oesters verhandeld.

Ook de afzetmogelijkheden in het binnenland van oesters verbeterden met de ontwikkeling van het gemechaniseerde transport. De oester zelf hielp daarbij een handje door zijn eigenschap zelfs langere transporten goed te kunnen doorstaan. De transporteurs hadden bovendien het voordeel, dat het vervoer juist in de koudere jaargetijden plaats vond. Een voorbeeld van de grote weerstand van de oester toonde *Crassostrea virginica* (Gmelin), die zelfs het vervoer van Amerika naar de Europese liefhebbers overleefde.

Op deze manier kon het natuurlijk niet doorgaan. Daarbij komt nog, dat de voortplantingsmogelijkheid van de oester als antwoord op de intensieve vangsten minder was dan die van b.v. de mossel, *Mytilus edulis* L. Het behoeft dan ook geen verwondering te wekken, dat nog aan het einde van de 19e eeuw de oestervangst ten einde was. Als het kalf verdronken is dempt men de put. Zo ook hier. Eerst rond de eeuwwisseling (1900) begon het onderzoek naar de mogelijkheden om oesters te kweken en werd door middel van wettelijke maatregelen de vrije visvangst aan banden gelegd. Rond 1905 was het vissen van oesters nabij Tréguier slechts toegestaan op één dag per jaar en dan nog maar gedurende 45 minuten. De gehele vissersvloot lag dan klaar om op het sein van een kanonschot te kunnen beginnen. Het lijkt allemaal erg veel op de problemen van tegenwoordig bij de visvangst: intensivering van de vangst met gebruikmaking van de technische ontwikkeling, overbevissing en dan beschermende maatregelen.

Bovendien mengde zich omstreeks die tijd nog een ander in de strijd om het bestaan: het muiltje of wel *Crepidula fornicata* L., afkomstig uit Amerika. Deze buikpotige bleek zich in de Europese wateren goed thuis te voelen, maar werd een geduchte voedsel- en ruimteconcurrent voor de oester.

Door al deze moeilijkheden heeft de mens moeten afzien van het vissen van 'wilde' oesters om in zijn behoefte aan delicatessen te voorzien. De oesterteelt kwam tot ontwikkeling en de 'tamme' oester heeft de plaats van zijn 'wilde' soortgenoot ingenomen.

W.F.